

Länsstyrelsen
Västernorrland

Myrfågelinventering 2023

Röjtjärnsmyran-Spångmyrans naturreservat

Omslagsbild: Varnande storspov på Noressjön
Fotograf: Jan Lindström, Pippi På fåglar

Länsstyrelsen Västernorrlands publikationsserie
ISSN 1403-624X

Publikationsnummer: 2024:1

Diarienummer: 508-2024-1

Författare: Jan Lindström, Pippi På fåglar

Denna publikation går att beställa i alternativt format.

Kontaktuppgifter:

Länsstyrelsen Västernorrland

Postadress: 871 86 Härnösand

Telefon: 0611-34 90 00

E-post: vasternorrland@lansstyrelsen.se

Webb: www.lansstyrelsen.se/vasternorrland

Förord

Denna rapport redovisar en uppföljande myrfågelinventering på Røjtjärnsmyran-Spångmyrans naturreservat/Natura2000-område. Inventeringen genomfördes sommaren 2023.

Uppdragsgivare har varit Länsstyrelsen Västernorrland med Sigrid Sjösteen som kontaktperson.

Uppdragstagare har varit Jan Lindström, Pippi På Fåglar.

2023-12-22

Jan Lindström
Pippi På Fåglar

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
2	Metod	6
2.1	Gångrutten vid inventeringen	7
2.2	Rapportering på artportalen	8
3	Resultat	9
3.1	Häckande par	9
4	Diskussion	12
4.1	Antalet arter.....	12
4.2	Antalet häckningar	13
4.3	Svårigheten med att bedöma antal och häckningar	14
4.4	Rovfåglar	15
4.5	Videsparv.....	15
4.6	Bäver.....	15
5	Referenser	16
6	Bilagor	17
6.1	Bilaga 1: Översiktskarta.....	17
6.2	Bilaga 2: Artlista - rutter	18
6.3	Bilaga 3: Artlista lokaler	20

1 Inledning

Röjtjärnsmyran och Spångmyran är två myrar i Västernorrlands län som utgör en av länets största och mest värdefulla områden med skogsmyrmosaik. Myrarna inventerades vid tre tillfällen 1978 - 1979 (Simonsson et al. 1980) och bedömdes då tillhöra värdeklass 1 vilket innebar ”Högsta skyddsvärde ur ornitologisk synpunkt”.

2006 blev området utpekad som ett Natura2000-område med en bevarandeplan för sina speciella myr- och skogsmiljöer och dess stora ornitologiska värden. I bevarandeplanen anges vilka av myrområdets fågelarter som omfattas av Fågeldirektivet och hur en gynnsam bevarandestatus kan bibehållas eller återskapas för dessa.

I början av 1800-talet sänktes vattennivån i områdets sjöar genom dikning för att skapa mer slåttermark. För att återskapa den ursprungliga vattennivån beslutade Länsstyrelsen Västernorrland att genomföra en restaurering inom ramen för Våtmarkssatsningen 2018. För att kunna bedöma hur fågelfaunan påverkades av denna åtgärd inventerades därför en avgränsad del av Natura2000-området 2017 innan åtgärderna utförts.

I år, 2023, fem år efter restaureringen, utfördes en uppföljande inventering av samma område som inventerades 2017 för att se om fågelfaunan har förändrats efter åtgärden. Denna rapport beskriver resultatet av denna inventering.

Naturvårdsverkets Myrskyddsplan att skapa ett långvarigt skydd för detta område blev verkställt våren 2023 då Länsstyrelsen Västernorrland beslutade att bilda Röjtjärnsmyran-Spångmyrans naturreservat. Naturreservatet är 820 hektar stort och dess läge framgår av kartan i bilaga 1.

Bild 1. Röjtjärnen kl 05.06 14 juni 2023.

2 Metod

För att undersöka förekomsten av häckande fåglar i Natura2000-området Röttjärnsmyran-Spångmyran (877 hektar) användes samma selektion av delområde (357 hektar) som 2017 med huvudsakligen öppen myr- och våtmark men som även inkluderar skogsholmar. Den inventeringsmetod som användes var Naturvårdsverkets undersökningstyp ”fåglar: förenklad revirkartering för våtmark”. Skogsholmarna inventerades inte men alla fågelarter som observerades noterades även om de inte var knutna till våtmark.

Den uppföljande inventeringen 2023 utfördes med samma metod som användes 2017 för att inventeringarna skulle kunna jämföras. Det innebär att samma gånggrutter vid samma tidpunkter som 2017 skulle eftersträvas. Eftersom det var svårt att täcka in inventeringsområdet med tre inventeringsdagar 2017 utökades antalet inventeringsdagar till fyra detta år.

Enligt den förenklade revirkarteringen skall inventeringen av våtmarken normalt ske vid fyra tillfällen under häckningstid. Observeras en häckning eller revir på samma plats minst två av dessa tillfällen räknas det som ett revir.

Inventeringsområdet på Röttjärnsmyran-Spångmyrans naturreservat är dock så stort (357 hektar) att det krävs tre till fyra inventeringar för att täcka in hela området en gång. På grund av att inventeringstillfällena var färre än vad metoden rekommenderar har kravet sänkts för registrering av revir till endast en observation. Detta förfarande användes även vid inventeringen 2017.

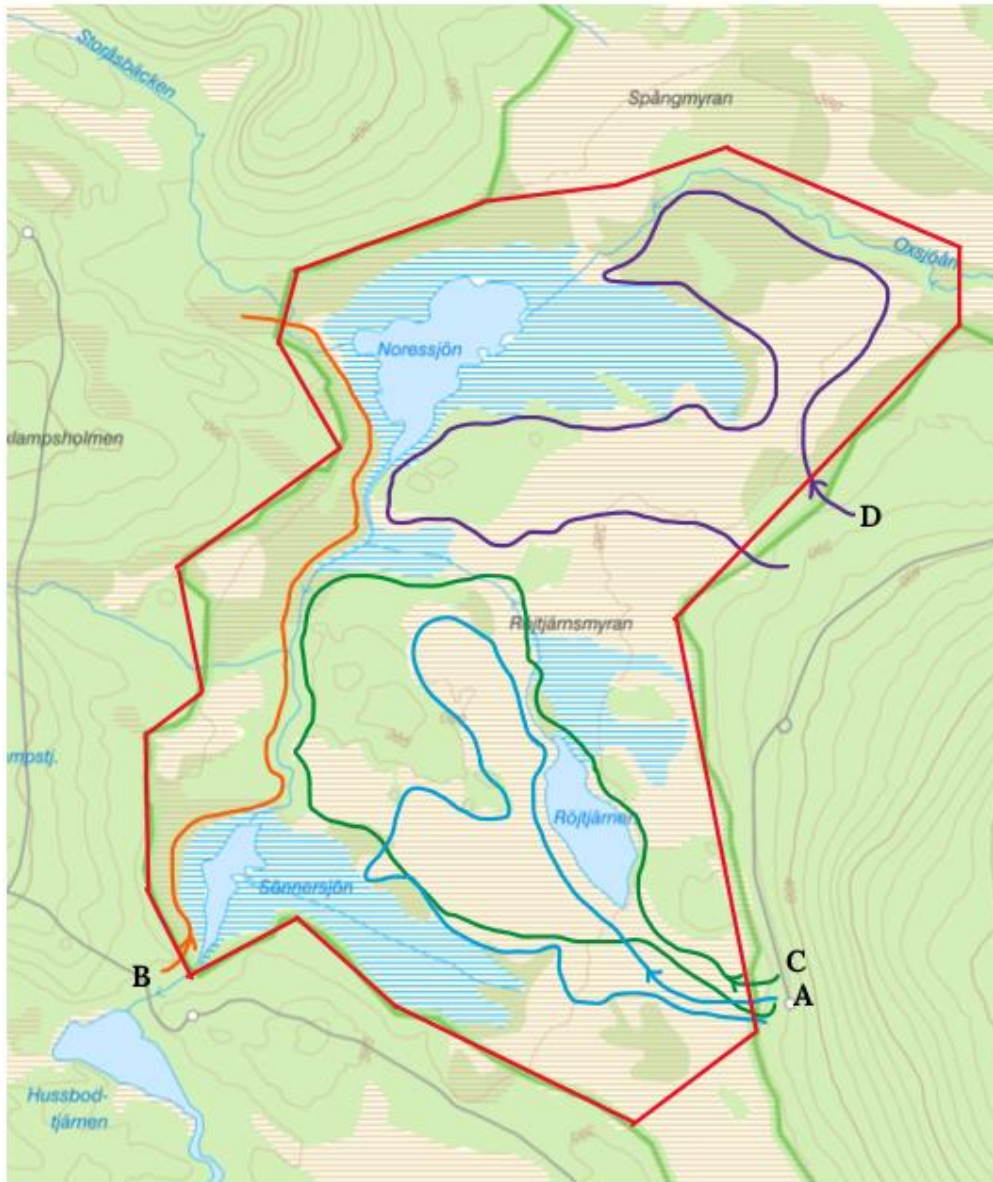
Inventeringsområdet besöktes vid fyra tillfällen i maj-juni 2023 (tabell 1). Den effektiva inventeringstiden blev totalt 15 timmar och 57 minuter. Temperaturen anges för temperaturen vid start- och sluttiden.

Tabell 1. Inventeringsdatum, tider och väderinformation.

Datum	2023-05-28	2023-06-09	2023-06-14	2023-06-21
Starttid	06:30	05:15	04:43	04:53
Sluttid	10:30	09:10	08:50	10:25
Summa (tim: min)	04:00	03:55	03:30	04:32
Temperatur (°C)	8-10	3-11	5-17	9-21
Nederbörd	Uppehåll	Uppehåll	Uppehåll	Uppehåll
Vind (m/s)	0-3	0-3	0-3	0-3

2.1 Gångrutter vid inventeringen

Inventeringsrutterna planerades så att större delen av området besöktes minst en gång och den del som förväntades ha störst fågeltäthet besöktes, om möjligt, två gånger. De fyra gångrutternas utformning framgår av figur 1 och de styrdes mycket av var det var möjligt att gå. De stora blöta områdena begränsade framkomligheten.

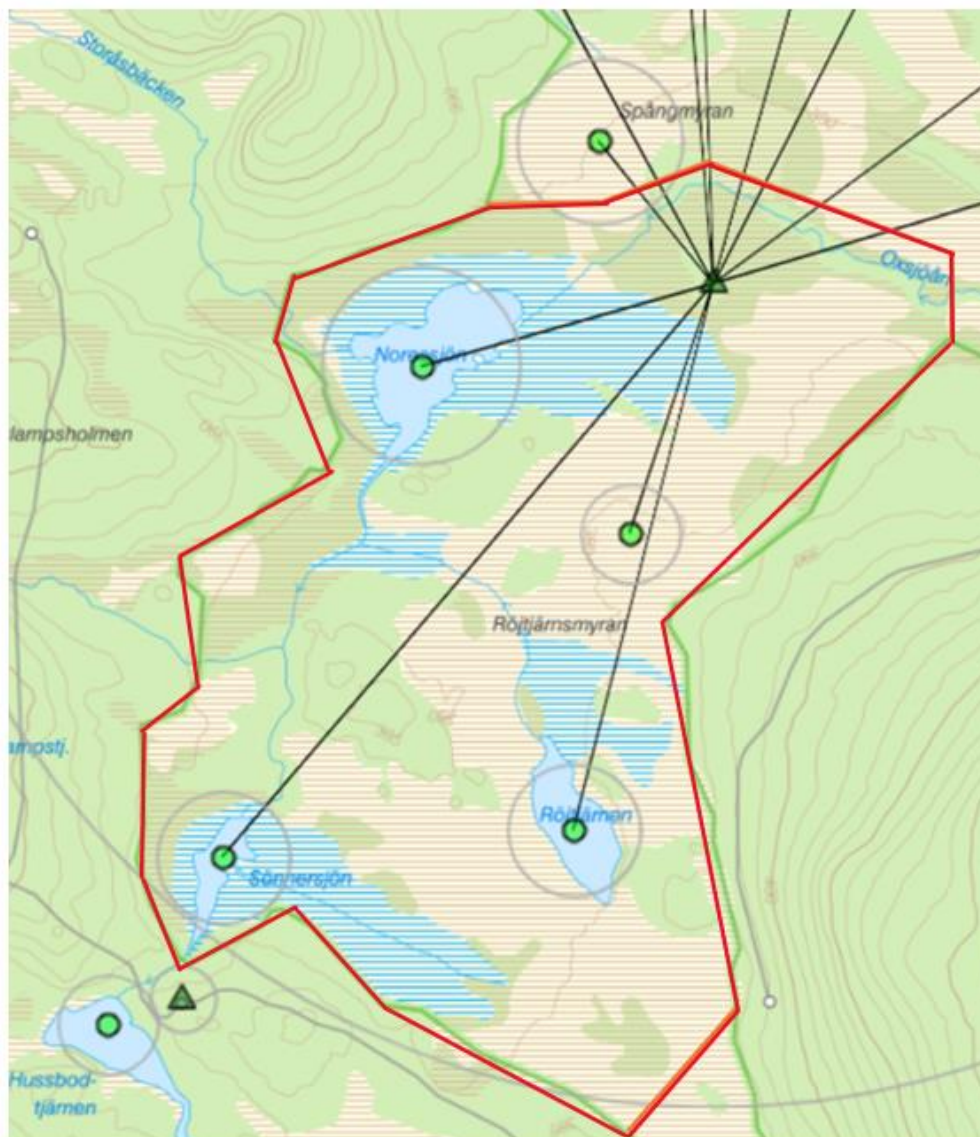

Figur 1. Gångrutterna för de fyra inventeringarna 2023.
A_28 maj (blå), B_9 juni (orange), C_14 juni (grön) och D_21 juni (lila).
Inventeringsområdet är markerat med röd linje.

2.2 Rapportering på artportalen

Röjtjärnsmyran-Spångmyran är en stor huvudlokal på Artportalen som har flera dellokaler och dessa har använts vid rapporteringen för att få en detaljerad beskrivning. De fyra dellokaler som använts är Noressjön, Sönersjön, Röjtjärnen och Röjtjärnsmyran.

Fåglar som observerades i Noressjön eller den närliggande våtmarken (blåstreckad i kartan) rapporterades i dellokalen Noressjön. På samma sätt för Sönersjön och Röjtjärnen. Alla andra observationer i inventeringsområdet rapporterades i dellokalen Röjtjärnsmyran.

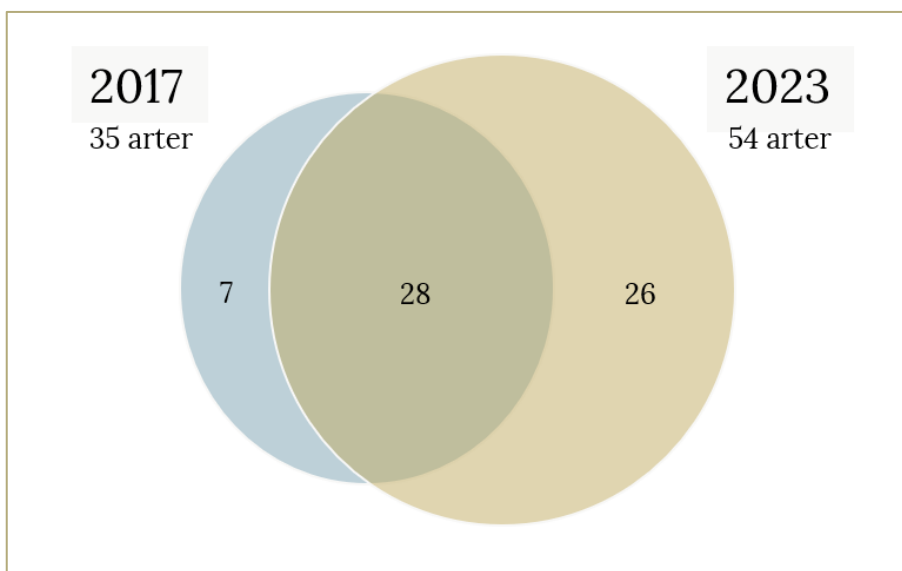
Figur 2. Inventeringsområdet (markerat med röd linje) är en del av Röjtjärnsmyran-Spångmyrans naturreservat/Natura2000-område.

3 Resultat

54 fågelarter observerades vid inventeringen 2023 vilket var 19 arter fler än de 35 arter som observerades vid inventeringen 2017. Av de 54 arterna som observerades 2023 var det 26 arter som inte observerades 2017. Sju arter som observerades 2017 sågs inte 2023 (figur 3).

Vid inventeringarna 2017 och 2023 noterades alla fågelarter. Det innebär att även fåglar som inte primärt var knutna till våtmark noterades. En komplett artlista utifrån rutter och fågellokaler finns i bilaga 1 och 2.

Figur 3. Översikt av antalet fågelarter som observerades 2017 och 2023.

3.1 Häckande par

Antalet par som bedömdes häcka i inventeringsområdet framgår av tabell 2. Fågelarterna är indelade i tre grupper. En grupp med fågelarter som är knutna till vatten (13 arter) och en grupp med fågelarter som är knutna till myrmark (17 arter). Den tredje gruppen (24 arter) är övriga fåglar som till större delen är kopplade till omgivande skog eller är tillfälligt passerande fåglar.

I tabell 2 finns även inventeringsresultatet från 1978–1979. Den inventeringen gjordes i ett mindre område och är därför inte jämförbar med årets inventering men artmässigt är den ändå intressant att ha med.

Tabell 2. Antalet par av respektive art som bedömdes häcka i området.

- = arten observerades inte

x = arten observerades men häckning kunde inte konstateras.

Art	2023	2017	1978-79
Fågelart knutna till vatten			
Kanadagås	1	-	-
Sångsvan	2	X	-
Bläsand	-	-	X
Kricka	X	-	-
Gräsand	X	-	2
Vigg	X	-	2
Knipa	X	-	2
Storlom	-	X	-
Smålom	X	-	-
Fiskgjuse	1	1	-
Skrattmåsar	X	-	75 måsar
Fiskmåsar	X	X	75 måsar
Fisktärna	X	-	-
Fågelart knutna till myrmark			
Lärfalk	X	-	X
Dalripar	X	-	-
Orre	X	-	-
Trana	4	3	1
Ljungpipare	-	X	-
Tofsvipa	X	-	-
Storspov	3	1	-
Småspov	X	X	-
Enkelbeckasin	3	1	3
Skogssnäppa	1	X	-
Grönbena	5	3	6
Gluttsnäppa	2	1	-
Ängspiplärka	-	-	6
Gulärta	9	6	2
Sävsångare	-	-	1
Sävspurv	5	2	2
Videsparv	1	-	-

Tabell 3. Totalt antal arter per grupp och år.

Grupp	Totalt antal arter	2023	2017	1978-79
Fågelart knutna till vatten	13	11	4	5
Fågelarter knutna till myrmark	17	14	9	7

4 Diskussion

4.1 Antalet arter

Totala antalet arter som observerades vid årets inventering (54) är en stor ökning av antalet arter från 2017 (35). 28 av årets arter observerades även 2017 men 26 nya arter sågs i år. I tabell 3 ser vi att speciellt fågelarter knutna till vatten men även fågelarter knutna till myrmark har ökat signifikant sedan 2017. Ökningen kan bara delvis förklaras av att området inventerades fyra tillfällen i stället för tre och att inventeringstiden var cirka 50 procent längre.

Restaureringen av myrområdet som gjordes 2018 med pluggning av diken och höjd sjötröskel med 48 centimeter har skapat ett blötare myrområde med större öppna vattenspeglar. Detta har gynnat många fågelarter men särskilt de som är knutna till vatten vilket inventeringen också visar.

Antalet arter knutna till vatten har ökat från 4 arter till 11. Kanadagås, kricka, gräsand, vigg, knipa, smålom, skrattmåsk och fisktärna var nya arter vid årets inventering. Antalet arter knutna till myrmark ökade från 9 till 14. Lärkfalk, dalripa, orre, tofsvipa, och videsparv var nya arter vid årets inventering.

Ingen annan mänsklig påverkan av betydelse för fågelfaunan har skett i området efter restaureringen.

Bild 2. Lärkfalk som fångar en trollslända vid Noressjön.

4.2 Antalet häckningar

Gulärta är med nio häckande par den vanligaste häckfågeln vid årets inventering. 2017 noterades sex par gulärlor. Intressant att notera är att alla häckande arter förutom fiskgjuse, var fler häckande par nu än 2017. Det pekar på att antalet fåglar i myrområdet har ökat.

Många fågelarter som observerats har inte kunnat bestämmas med häckningskriterium. Flera artgrupper är erkänt svåra. Änder kräver normalt särskilda inventeringar för att konstatera häckning. Även andra fågelarter som skrattnås och fisktärna, som jag endast såg vid ett tillfälle, kan häcka i närliggande sjö och bara vara på tillfälligt besök. Smålom sågs inflygande till myrområdet från väster. De häckar troligen i närheten men födosöker på myrens sjöar.

De fågelarter som bedömdes häcka var kanadagås, sångsvan, fiskgjuse, trana, storspov, enkelbeckasin, skogssnäppa, grönbena, gluttsnäppa, gulärta, sävsparv och videsparv. De två sångsvansparen hade två respektive tre ungar.

Bild 3 Gulärta (nordlig gulärta). Vanligaste häckfågeln vid inventeringen.

4.3 Svårigheten med att bedöma antal och häckningar

Den största anledningen till att det var svårt att bedöma antal fåglar och antal häckningar var de stora blöta områdena som begränsade framkomligheten vid inventeringen. Fåglar som uppehåller sig där är mycket svåra att observera när de uppehåller sig i den täta vegetationen.

9 juni inventerade jag rutt B norrut längs västra sidan av Sönnersjön, Noressjön och upp mot Noressjön. På långt håll kunde jag med handkikaren observera cirka 10 måsfåglar och 10 änder födosöka vid Noressjön. När jag närmade mig sjön stötte jag upp en ung havsörn som satt i ett träd vid skogskanten väster om sjön. Örnen flög då ett varv runt sjön och skrämde upp massor av fåglar.

Uppskattningsvis mer än 100 fåglar! Jag kunde räkna till åtminstone 35 skrattnås, 10 fiskmås, 40 änder samt tranor, storspovar, grönbenor med mera. När havsörnen lämnade området återvände en stor del av de uppjagade fåglarna. Av de änder som då låg synliga på sjön kunde jag konstatera att det var mest gräsänder och vigg. Det långa avståndet gjorde artbestämningen svår och ganska snart återvände flertalet fåglar in bland sjögräs och vass där de var svåra att observera.

Vid jämförelse med tidigare inventeringar är det svårt att jämföra antalet observerade individer av vissa arter om en rovfågel skrämmer upp fåglar på detta vis. I detta fall gäller det särskilt änderna. Påverkan på antalet artobservationerna är troligen liten.

Bild 4. Noressjön efter havsörnsbesök. 14 skrattnåsar och 14 gräsänder.

4.4 Rovfåglar

Vid inventeringen observerades havsörn, kungsörn, fiskgjuse, lärkfalk och duvhök. Förekomsten av rovfågarna indikerar att det finns bra med föda på myrområdet. Duvhöken kom flygande med ett byte (fågel) i klorna. Lärkfalkarna fångade trollsländor. Fiskgjusarna äter troligen både fisk från sjöarna på myren och från sjöar i närheten. Båda örnarna var ungfåglar och det är möjligt att det finns häckningar i närheten.

4.5 Videsparv

En videsparv hördes sjunga vid utloppet till Noressjön. Videsparven har minskat kraftigt och är bedömd som nära hotad (NT) på rödlistan. Den trivs bäst i lövrik sumpgranskog så områdena kring sjöarna borde vara en utmärkt häckningsbiotop. Skogsdikning tros vara en anledning till artens minskande häckningsmöjligheter. På Artportalen finns uppgifter om häckande videsparv från detta myrområde 2003 och då sågs 15 videsparvar varav 4 ungfåglar.

4.6 Bäver

I området finns det gott om bäver Jag observerade ett flertal och såg även bäverhyddor, bäverdammar och många fällda träd. En bäck hade dämts upp och skapat ett stort översvämmat område.

Bild 5. Längs Noressjöån mellan Sönnersjön och Noressjön märks höjningen av vattennivån påtagligt. Fint bäverställe.

5 Referenser

Svensson, S. 2012 Undersökningstyp: Fåglar: Förenklad revirkartering för våtmark, version1:1 2003-04-04.Handledning för miljöövervakning. Naturvårdsverket.

Karlberg,A. Våtmarkssatsning 2018. Våtmarksarbeten i Røjtjärnsmyran och Spångmyrans naturreservat. Ecogain AB.

Lindström, J 2017. Inventering av myrfåglar i Røjtjärnsmyran . Spångmyran. Länsstyrelsen Västernorrland.

Simonsson, P. & Dynesius, M. 1980. Fågelmyrar i Västernorrlands län – en ornitologisk inventering. Länsstyrelsen Västernorrlands län 1980:13. Härnösand.

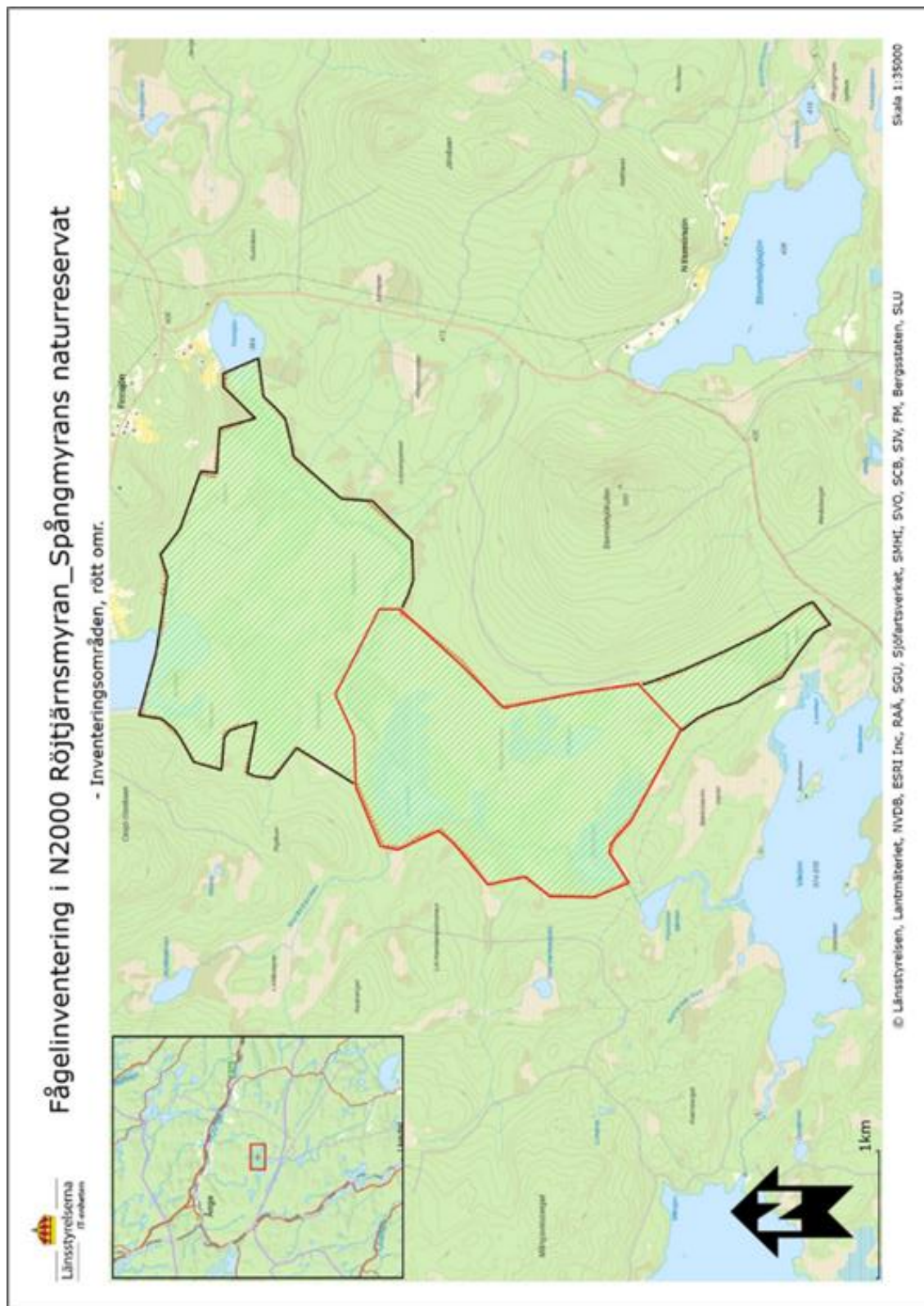

Bild 6. Sønnersjöns utlopp/Oxsjöån kl 05.12, 9 juni 2023. Restaureringen höjde sjötröskeln i Sønnersjöns utlopp med cirka 48 centimeter. Dessutom utfördes biotopvård i Oxsjöån genom att lägga tillbaka stenblock i ån som var kraftigt kanaliserad och rensad eftersom den tidigare använts som flottled. Denna del av utloppet ligger på SCA-mark utanför naturreservatet.

6 Bilagor

6.1 Bilaga 1: Översiktskarta

6.2 Bilaga 2: Artlista - rutter

#	Art	2023-05-28	2023-06-09	2023-06-14	2023-06-21
1	Kanadagås	2	0	1	0
2	Sångsvan	2	4	2	2+2(1k) 2+3(1k)
3	Kricka	0	0	0	1
4	Gräsand	2	18	0	4
5	Vigg	0	3	0	0
6	Knipa	0	0	0	1
7	Dalripa	1	0	1	0
8	Orre	0	1	2	0
9	Gök	2	2	2	3
10	Ringduva	1	3	1	0
11	Trana	4	7	3	4
12	Tofsvipa	3	0	0	0
13	Storspov	2	1	4	4
14	Småspov	0	0	2	0
15	Enkelbeckasin	1	1	2	2
16	Skogssnäppa	0	1	0	0
17	Grönbena	2	3	5	2
18	Gluttsnäppa	0	1	4	0
19	Skrattmås	0	35	0	0
20	Fiskmås	4	10	0	1
21	Fisktärna	0	1	0	0
22	Smålom	0	1	0	1
23	Fiskgjuse	2	0	2	2
24	Kungsörn	0	1	0	0
25	Duvhök	0	0	0	1
26	Havsörn	0	1	0	0
27	Tretåig hackspett	0	2	2	2
28	Större hackspett	1	0	1	1
29	Spillkråka	0	1	0	0
30	Lärkfalk	0	0	0	2
31	Gråkråka	0	1	0	0
32	Korp	2	0	0	0
33	Talltita	0	0	0	1
34	Talgoxe	0	2	0	0
35	Lövsångare	1	3	4	1
36	Kungsfågel	0	2	1	0
37	Sidensvans	0	2	0	0

#	Art	2023-05-28	2023-06-09	2023-06-14	2023-06-21
38	Gärdsmyg	0	1	0	0
39	Taltrast	0	0	0	1
40	Dubbeltrast	2	1	1	0
41	Rödvingetrast	0	1	0	0
42	Björktrast	1	3	2	1
43	Grå flugsnappare	0	2	1	0
44	Svartvit flugsnappare	1	3	0	0
45	Rödstjärt	1	0	1	1
46	Gulärta	8	1	5	6
47	Sädesärta	0	0	1	0
48	Trädpiplärka	5	2	3	3
49	Bofink	1	5	3	3
50	Bergfink	2	3	0	0
51	Mindre korsnäbb	0	2	0	8
52	Grönsiska	1	1	2	1
53	Sävparv	0	2	4	1
54	Videsparv	0	0	0	1

6.3 Bilaga 3: Artlista lokaler

#	Art	Noressjön	Sönnersjön	Rötjärnen	Rötjärnsmyran
1	Kanadagås		X	X	
2	Sångsvan	X	X		X
3	Kricka	X			
4	Gräsand	X	X		
5	Vigg	X			
6	Knipa	X			
7	Dalripa			X	X
8	Orre		X	X	X
9	Gök	X	X		X
10	Ringduva	X			X
11	Trana	X	X	X	X
12	Tofsvipa				X
13	Storspov	X		X	X
14	Småspov			X	X
15	Enkelbeckasin	X		X	X
16	Skogssnäppa		X		
17	Grönbena	X	X	X	X
18	Gluttsnäppa	X	X	X	
19	Skrattmås	X			
20	Fiskmås	X	X		
21	Fisktärna	X	X		
22	Smålom				X
23	Fiskgjuse				X
24	Kungsörn				X
25	Duvhök				X
26	Havsörn	X			
27	Tretåig hackspett	X	X		X
28	Större hackspett				X
29	Spillkråka		X		
30	Lärkfalk	X			
31	Gråkråka				X
32	Korp				X
33	Talltita	X			
34	Talgoxe		X		
35	Lövsångare		X	X	X
36	Kungsfågel				X
37	Sidensvans		X		

#	Art	Noressjön	Sönnersjön	Rötjärnen	Rötjärnsmyran
38	Gärdsmyg		X		
39	Taltrast				X
40	Dubbeltrast				X
41	Rödvingetrast				X
42	Björktrast	X			X
43	Grå flugsnappare	X			X
44	Svartvit flugsnappare		X		X
45	Rödstjärt				X
46	Nordlig gulärta		X	X	X
47	Sädesärta		X		
48	Trädpiplärka		X		X
49	Bofink	X	X		X
50	Bergfink		X		X
51	Mindre korsnäbb	X			X
52	Grönsiska	X			X
53	Sävparv	X	X		X
54	Videsparv	X			